

O POĀĀSĀ• A JMENINĀ•CH 22. TĀ•DNE

StĀ™eda, 04 Ā•erven 2008

Nevím, jak je právĀ› "tam u vás", jestli se právĀ› grilujete na sluní•ku, nebo naopak se slzami v oĀ•ích zaĀ¾ehnaváte záplavy... Je to poĀ•así opravdu rozmarné. Mám pocit, Ā¾e se ale nemĀ›ní jen poĀ•así, Ā¾e se hodnĀ› mĀ›ní i naše o. Není to zas aĀ¾ tak dávno, co jsem pod okny mĀ›la od rána do veĀ•era haldu švitoĀ™ících dĀ›tí. ObĀ› piskoviš jsou uĀ¾ dávno promĀ›nĀ›na na velké kvĀ›tinové záhony...

PĀ™ijemné bytelné laviĀ•ky, na kterých jsme sedávaly, jsou "promyšlenĀ›" odĀ™íznuty - a tak jediní Ā¾ivĀ•kové, kte PĀ™es den vyskytují, jsou obĀ•as nĀ›jaký ten pes s páníĀ•kem... Podívejte se, co neskuteĀ•ného jsem našla

Maximilián, Maxim, Max (29.5.) Toto jméno prý vzniklo umĀ›le, pro svého syna ho nechal vytvoĀ™it nĀ›mecký císaĀ™ Friedrich III. ChtĀ›l totiĀ¾, aby jeho syn mĀ›l vzory ve slavných Ā™ímanech Fabiu Maximovi a Scipiu Aemilianovi. Maxmilián I. to skuteĀ•r dotáhl daleko, neboĀ¾ v letech 1493 - 19 vládl jako nĀ›mecký král a Ā™ímský císaĀ™. I v našich dĀ›jinách se pár MaximiliánĀ™ objevilo - Maximilián II. - otec slavného Rudolfa II. a dále slavný císaĀ™ mexický Maximilián. Moc dlouho tedy necísaĀ™oval, MexiĀ•ané jeho vládu nikdy neuznali a nakonec skonĀ•il špatnĀ› - Juarez ho nechal popravit. Co to má společného s námi? No, on Maximilián byl Habsburk a ve své armádĀ› mĀ›l i velkou vojenskou hudbu - Rakušáci si holt potrpĀ›li na pompu - a hádejte, který národ mĀ›l v té hudbĀ› nejvĀ›tší zastoupení - uhodli jste - ĀĀeší. Oni taky nebyli Rakousku dvakrát naklonĀ›ni, takĀ¾e spíš hráli neĀ¾ bojovali a díky nim byla mexická a i jiná latinsko-americká hudba obohacena o zvuk trubky, a taky proto nám ty mexické písniĀ•ky znĀ›jí tak nĀ›jak mile a povĀ›domĀ›. No ale i k nám se dostala jedna krásná píseĀ™ mexického pĀ›vodu. Je to píseĀ™ "La Paloma", která se u nás promĀ›nila na známý song "HĀ™bitove, hĀ™bitove, zahrado zelená, do tebe padají nejdraĀ¾ší semena. Padají, padají nevzcházejí, Ā¾e je ti hrobaĀ™i hluboko sázejí." No a i kdyĀ¾ jsme u tĀ›ch slavných MaxĀ™, MaximĀ™ a MaximiliánĀ™, tak je tu Maximilián Robespierre - francouzský politik, Max Švabinský - Ā•eský malíĀ™ a rytec, Max Schmelling - nĀ›mecký boxer Max Brod - nĀ›mecký spisovatel a Max Planck - svĀ›tovĀ› proslulý fyzik. A Max byl taky pes, kterého pro nadporuĀ•íka Lukáše ukradl jeho sluha Josef Švejk. Ferdinand (30.5.) je jméno germánského pĀ›vodu. Vzniklo ze staronĀ›meckého Fridunant. Vykládá se jako „riskující mír" nebo „pĀ™ipravující se k jízdĀ›". Aby to bylo ještĀ› sloĀ¾itĀ›jší, lze jméno také vysvĀ›tlit jako Fer Dyn Handu, coĀ¾ znamenalo "daleká je tvoje ruka", Ā•ímĀ™ byla mínĀ›na ruka ozbrojená. Jaký je pravý pĀ›vod asi nezjistíme, jisté však je, Ā¾e toto jméno k nám pĀ™inesla habsburská dynastie. Po tĀ›ch nĀ›kolika Ferdinandech Habsburských však nejlepší památka nezĀ™stala. Ferdinand I. usadil roku 1526 dynastii pevnĀ› na Ā•eský trĀ™n, druhý v poĀ™adí, Ā™eĀ•ený Štýrský, byl roku 1618 s našeho trĀ™nu sice sesazen, ale dobyl jej zpĀ›t, pĀ™iĀ•emĀ¾ si potĀ™ísnil ruce krví z hrdel Ā•eských pánĀ™, prolitou p popravách na StaromĀ›stském námĀ›stí 21. Ā•ervna 1621. KoneĀ•nĀ› Ferdinandu III. se podaĀ™ilo pĀ™i mírových jednáních 1648 zaĀ™adit naše zemĀ› pevnĀ› k domu habsburskému. Poslední Ferdinand byl, na rozdíl od svých bojovných pĀ™edkĀ™, velmi klidné a mírné povahy. Dokonce se mu dostalo pĀ™ízviska Dobrotivý. Nebyl ale duševnĀ› právĀ› na výší, a tak mu VídeĀ™áci pĀ™idĀ›lili familiérní pĀ™ezdívku "trdlo FerdĀ•ek". Do politiky vĀ™bec nezasahoval. V roce 18 musel korunu pĀ™edat svému synovci Františku Josefovi I., jemuĀ¾ pĀ™i této pĀ™ileĀ¾itosti Ā™ekl jedním dechem: ... rádo se stalo." Nový panovník si jeho slova k srdci bohuĀ¾el nevezal. KromĀ› jíĀ¾ zde zmínĀ›ných HabsburkĀ™ ještĀ› jmenujme Ā•eského hudebníka Ferdinanda Havlíka, novinĀ™e a publicistu Ferdinanda Peroutku a milĀ•ka automobilistĀ™ Ferdinanda Porsche. Kamila (31.5.) je Ā¾enskĀ™ jméno latinského pĀ›vodu, pĀ™echýlené z muĀ¾ského Kamil. Jméno pochází z latinského camillus, jehoĀ¾ význam je „osoba vznešeného pĀ›vodu (narozena ze svobodných rodiĀ•Ā™), samotné slovo pĀ›vodnĀ› znaĀ•ilo "hocha nebo dívku, kteĀ™í byli vhodní pro posvátnou chrámovou sluĀ¾bu". Ovšem dĀ™íve neĀ¾ latinský, má pĀ›vod etruský (tam znamená Merkura). Ve svém nejprvnĀ›jším významu je pĀ™ibuzné s Ā™eckým jménem Kadmoš (coĀ¾ byl zakladatel Théb). Kamil je u nás nĀ›co pĀ™es sedmáct tisíc - to t není mnoho, ale ani málo, nejvíce se toto jméno dávalo holĀ•iĀ•kám za první republiky - ale móda se mĀ›ní, a tak nám tĀ™eba holĀ•iĀ•ek s tímto krásným, po heĀ™máňku vonícím jménem, urĀ•itĀ› zase pár pĀ™ibude. Za slavné Kamilky jmenujme televizi hlasatelku Kamilu MouĀ•kovopu a herĀ•ku a daběrku Kamilu Špráchalovou. Za Kamilky nejmilejší je nutno pográtulovat té naší, Kamilce kudlankové :-))) Laura (1.6.) Dnes má svátek Laura. Jedná se nejspíše o domáckou formu k Laurentii, coĀ¾ je Ā¾enský protĀ›jšek k Laurentiovi. Neboli, jak my po našem Ā™íkáme, VavĀ™incovi, a znamená tedy snad "vavĀ™ín". Další verze naznaĀ•uje, Ā¾e poĀ•átky tohoto jména sahají aĀ¾ do ant kdy oznaĀ•ovalo Ā•lovĀ›ka, který pocházel z mĀ›sta Laurentium (pĀ™ímoĀ™ské mĀ›sto v Latii). Ale i jméno toho mĀ›sta je od voĀ›avého keĀ™e, kterého i dnes rostou po celé Itálii nespoĀ•etná množství a jsou z nich téĀ¾ Ā¾ivé ploty okolo zahrádek. VavĀ™ínovými vĀ›nci se pak zdobili vítĀ›zové, Ā•i Ā™ímští císaĀ™i, kterým uĀ¾ moc vlasĀ™ nezbyvalo. VavĀ™iĀ¾ Ā™ekli, se latinsky nazývá Laurus - odtud pak pochází slovo "laureát" (Ā•ili vavĀ™ínem ozdobený). Toto pĀ™ekrásné jméno nosila láska slavného Petrarkey (1304 - 1374), který jí vĀ›noval své nejkrásnĀ›jší básnĀ› (cykly ZpĀ›vník a Sto sonetĀ™

pro Lauru). Ta možná nejkrásnější z nich vypráví o básníkovi prvním setkání s Laurou, která došlo na Velký pátek v církevním procesí. On králem zamyšlen v prázdnou, když náhle spatřil dívku nebývalé krásy, do které se okamžitě zamiloval. Ona však byla vyzbrojena ctností a ctnostmi Amorovy se od ní odráely, aniž by jeho lásku opřetovala. Od té doby je Laura symbolem zdravé krásy, básníkem zbožňovaného ideálu. Dívka jménem Laura u nás sice mnoho není, ale toto jméno patří do módy a má vzestupný trend. Za věrné na Laury patří skupinu Laura a její tygři, kde zpívávala i Lucie Bílá. Jarmil (2.6.) je bez diskuze jméno slovanského prázdnou. Ale jak se vyvíjí lidstvo, vyvíjí se i význam slov. Jarmil není milovník jara, jak bychom se domnívali, ale je to odvozeno od slova Jaryj. Tedy bujarý (slyšte to tam?), prudký, energický. Podle jiných teorií jméno je jinou variantou slova Jarolím, jehož prázdnou není zcela jasný. Podle jiných jde o jinou variantu českého Hieronymos - tedy Jeroným. Jarmil je u nás pár - asi tři set. Dá se předpokládat, že to jsou synkové maminek, nebo vnoučci babiček nosících jméno Jarmila, které je ovšem v našich lužích a hájích mnohem obvyklejší a to díky Karlu Hynku Máchovi - známe to všichni - "Hynku...Viléme...Jarmilo!" Tamara (3.5.) nám voní exotikou, a taky má pro. Je to jméno hebrejského prázdnou a je odvozeno od názvu datlové palmy (támá). Tamara vystupovala již v biblických příbězích a vru velmi zajímavá. Její muž zemřel, a tak si podle starých zvyklostí měla vzít jeho bratra. Je to chlapec, Tamara tedy musela odejít k rodičům a čekat, až jinou dospěje. Když se stalo, že enich nepospíchal, do sátku se starou vdovou se mu přilí, nechtělo. Tamara však byla zkušená žena a dovedla si poradit. Svlékla vdovský šat, nalíčila se jako nevěstka a sedla si k cestě, kudy měla její budoucí manžel projít. Když mladý muž spatřil krásnou ženu, div že neoně a ihned ji požádal, aby ji mohl navštívit. Tamara svolila pod podmínkou, že jí nejprve dá zástavu. Když se zeptal, co má být, odpověděla chytrá krasavice: "Dej mi své pečetidlo se štítkem a hřívou, kterou máš v ruce." Zaslepený mladík se dlouho nerozmýšlel a vě jí dal. Po několika měsících zjistili slušníci, že vdova Tamara je táhotná. Podle neúprosných zákonů měla být bez milosti upálena. Když ji však vedli k hranici, pravila Tamara: "Jsem táhotná s mužem, jemuž patří tyto věci." Předložila pečetidlo, štítek, hřívou a bylo jasno. Rod izraelský se rozrostl, o dvojčata Perese a Zeracha. U nás je dívka a žen nosících toto jméno jen velmi málo - je to škoda. Nicméně v zemích bývalého Sovětského svazu je to jméno velice oblíbené, zvláště pak v Gruzii. Jmenovala se tak jedna jejich slavná královna. Za jejího panování dosáhla Gruzie velkého kulturního, politického a ekonomického vzepětí. Její lid Tamaru miloval a po své smrti byla gruzínskou ortodoxní církví prohlášena za svatou. Dalibor (4.6) je jméno slovanského prázdnou. Není to ovšem, jak bychom se mylně domnívali, slovák, který má daleko do borového háje, ale od slova "dali" tedy "dále" nebo "oddalovat". A slovo "bor" nemá nic dočinění s borovicemi, nýbrž s "borbou", tedy bojem. Je to tedy slovák, který se snaží oddalovat boje, rvačky, nebo srážky, tedy konflikty vůbec. Jeho významovou českou obdobou by mohl být Telémachos. (Hádejte, o to byl syn? Dějepis - está tida Z...pořád nic? Tak to byl syn Odyssea a Penelopé). Předpokládám, že nám všem v něm zvlhl zrak při vzpomínce na známou pověst tak nádherně zpracovanou jak Jiráskem, tak Smetanou. Skutečnost je ovšem, jak už to tak bývá, trochu jiná. Dalibor šádny ulechlý rek rozhodně nebyl - naopak, bylo to pěkné kvítko. Dalibor v roce 1496 na území Adama Ploskovského z Drahonice a zcela bez skrupulí mu zabral část jeho majetku. Využil lišáky toho, že se poddaní jeho souseda začali bouřit, ale v šádny přepadl sem nepřítel jako je ochránce. Napadený Adam učinil to, co mu nabízelo zemské právo: stáhl si přímou u českého krále Vladislava II. Jagellonského. Panovník vydal příkaz, aby byl "rušitel šádny zemských", Dalibor, uvězněn. Protože to byl lechtic, musel do vězení na Pražský hrad. V té době zde právě pro tyto účely vystavil novou věž, už se jenom na první věž, který jí dá jméno. Stala se tedy Daliborkou. Následoval soud, a ten Dalibora odsoudil ke "ztrátě statků, cti ... a hrdla". A tak 13. března 1498 kat Dalibora sáhl. Hra na housle, ulechlý Milada a dalš; kratochvíle se tedy nekonal. Byl totiž temný středověk, právo bylo tehdy ctěno a bráno! Aťkoliv, kdo ví, třeba na housle skutečně hrál. U nás se ovšem udrželo od těch dob přísloví, že "Nouze naučila Dalibora housti", což překládá znamená, že není-li jiného zbylí, slovák dokáže zázraky. Dalibor je u nás přes osm tisíc - což není zlé. Jirásek se Smetanou holt dělali, co mohli. Za věrné slavné jmenujme hudebního skladatele Dalibora Brázdu a zpěvák Dalibora Jandu. Přidám